

ARRANGERADE ÄKTENSKAP DEL 1

Förslag mot barnnäktenskap

Kan bli kriminellt att gifta bort barn i Sverige

En lagändring som ska kriminalisera tvångs- och barnnäktenskap kan bli verklighet nästa år. Exakt vad som kommer att omfattas av den nya lagen är dock fortfarande oklart.

Uppskattningsvis upplever omkring 300 personer i Sverige en akut risk för att bli gifta mot sin vilja, och omkring 8 500 unga människor är oroliga över att inte själva få välja vem de ska gifta sig med.

Det framkommer i utredningen "Stärkt skydd mot tvångsäktenskap och barnnäktenskap" (SOU 2012:35) som justitieråd Göran Lambertz har genomfört på uppdrag av regeringen.

Utredningen är en del i den nationella handlingsplan som uppförts för att förebygga att unga blir gifta mot sin vilja.

Lambertz uppgift har bland annat varit att öka kunskapen om barn- och tvångsäktenskap, men också att föreslå åtgärder för hur sådana äktenskap ska förhindras. Och det har gett resultat.

Med stöd av utredningen planerar nu regeringen att



Många ungdomar, främst flickor i åldrarna 13-15 år, lever i ständig rädsla för att bli bortgifta mot sin vilja.

BILD: MATILDA ERMELAND

lägga fram en proposition om att kriminalisera tvångs- och barnnäktenskap i Sverige i vår.

Innehållet inte fastställt
Exakt vad som kommer att

ingå i propositionen är ännu oklart. Justitieminister Beatrice Ask (M) har dock kommit med ett förslag om att inte heller fullmaktenskap som genomförs utomlands ska

godkännas i Sverige. Förslaget har skickats på remiss och är tänkt att ingå i regeringens proposition i vår.

– Ett äktenskap ska vara frivilligt, men genom ett full-

maktsäktenskap kan någon tvingas in i ett giftermål mot sin vilja, säger Beatrice Ask.

Fullmaktsäktenskap innebär att bruden eller brudgummen inte behöver vara närva-

rande för att vigseln ska kunna genomföras.

– Det gör det möjligt att mer eller mindre tvinga någon till äktenskap, vilket är tillräckligt skäl för att huvudregeln ska vara nej, anser justitieministern

Risk för våldtäkt

Som argument för lagändringen pekar Lambertz utredning bland annat på att "förväntningarna på att ett äktenskap ska leda till sexuellt samliv och barn innebär en stor risk för sexuella övergrepp".

Man menar också att många flickor och kvinnor som blir gifta mot sin vilja utnyttjas och far illa i sitt äktenskap, vilket är ytterligare en anledning

Om propositionen godkänns i sin nuvarande form kommer äktenskapstvång att leda till fängelse i högst fyra år och straffet för barnnäktenskapsbrott kommer att bli böter eller fängelse i upp till två år.

Lagändringen är tänkt att träda i kraft den 1 januari 2015.

MATILDA ERMELAND

"Det finns kryphål i lagförslaget"

Det nya lagförslaget mot barn- och tvångsäktenskap kan träda i kraft redan 2015. Men på svenska FN-förbundet ser man stora brister i förslaget.

I samband med den eventuella lagförändringen mot barn- och tvångsäktenskap för svenska FN-förbundet just nu kampanjen "Stoppa barnnäktenskap".

Tanken med kampanjen är att sprida information om barn- och tvångsäktenskap till Sveriges befolkning, men även att uppmärksamma politikerna på att det finns brister i lagförslaget.

– Det nya lagförslaget innehåller väldigt många brister som kommer att underlätta arbetet mot barnnäktenskap i Sverige. Men det finns kryphål, säger Julia Gerstrand, kampanjansvarig på

svenska FN-förbundet.

Lagligt utomlands

I dag kan svenska medborgare som gifter sig utomlands få sitt äktenskap godkänt i Sverige om man hänvisar till särskilda skäl. Detta gäller även om en eller båda parter är minderåriga.

Detta diskuteras dock inte i utredningen från 2012, och ett förbud mot barnnäktenskap utomlands där någon av parterna har koppling till Sverige ingår därför inte heller i det nya lagförslaget.

– Inom svenska FN-förbundet anser vi att samma regler ska gälla för alla barn som är svenska medborgare eller har svenskt uppehållstillstånd, oavsett om de gifts bort utomlands eller på hemmaplan, förklarar Julia Gerstrand.

En annan faktor som svenska FN-förbundet saknar i det nya lagförslaget är

"Enligt barnkonventionen är man barn tills man fyller 18 år"

ett förbud mot informella äktenskap.

– Ett informellt äktenskap innebär att man utför alla de rätta ceremonierna och att paret sedan lever som gifta, men äktenskapet registreras inte hos de svenska myndigheterna innan båda är myndiga, och ibland inte alla. Därför anser vi att det ska bli brottsligt enligt lag att hålla i båda formella och informella ceremonier där barn är inblandade, säger Julia Gerstrand.

Strider mot konvention
Enligt dagens regelverk finns det även möjlighet för min-

deråriga att söka dispens för att kunna ingå äktenskap, vilket enligt svenska FN-förbundet strider mot FN:s barnkonvention.

– Enligt barnkonventionen är man barn tills man fyller 18 år och då ska man också behandlas som ett. En ung flicka som blir bortgift tvingas ofta sluta skolan och riskerar även tidiga graviditeter, vilket är en hälsorisk samtidigt som det berövar henne på sin barndom. Så för oss är det självklart att det ska vara olagligt för staten att godkänna att barn ingår äktenskap när det strider mot FN:s konventioner, förklarar Julia Gerstrand.

Räcker det med ett förbud för att stoppa barn- och tvångsäktenskapen i Sverige?

– Nej, det handlar också om att värderingen av kvinnan måste förändras i vissa kulturer, säger Julia Gerstrand.



"På svenska FN-förbundet arbetar vi hårt för att förbättra livet för flickor runt om i världen", säger Julia Gerstrand.

Och det är just värderingsfrågan som svenska FN-förbundets kampanj arbetar för.

Båda könen drabbade

Genom att informera om barn- och tvångsäktenskap hoppas man kunna få skolor att arbeta för en ökad jämställdhet mellan könen, men

även mellan kulturerna.

– Samtidigt får man inte glömma att barnnäktenskap drabbar både flickor och pojkar. I dag finns det tusentals unga pojkar och flickor i Sverige som är oroliga för att de riskerar att giftas bort mot sin vilja. Därför är det viktigt att skola och socialtjänst vågar rapportera om de misstänker att någon ligger i riskzonen, förklarar Julia Gerstrand och tillägger:

– Alla föräldrar som arrangerar sina barns äktenskap är inte monster, tvärt om. Men tyvärr så finns det många som inte tror att de har något annat val än att gifta bort sina barn. Förhoppningsvis kan information och en ny lagstiftning ändra på detta, avslutar Julia Gerstrand.

MATILDA ERMELAND

ARRANGERADE ÄKTENSKAP DEL 2

”Ett äktenskap har inget

Dhani Vekariya förlovades som barn och gifte sig som tonåring. Att någon annan hade bestämt vem hon skulle gifta sig med såg hon aldrig som någonting konstigt.

För många flickor är sökandet efter dröm-prinsen en stor del av livet. Från dess att man är liten tills att man faktiskt hittar honom fantiserar man om allt från egenskaper och humor till ögonfärg och leende. När man väl har hittat mannen i sitt liv drömer man om den dagen han bestämmer sig för att fria.

Ja, så ser livet ut för många flickor och kvinnor. Men inte för Dhani Vekariya, hon har alltid vetat exakt vem hon skulle gifta sig med.

När Dhani var tre år gammal förlovades hon med den två år äldre Ravi.

– Det var min faster som introducerade våra fäder för varandra och när de hade träffats så bestämdes det att vi skulle gifta oss så småningom, berättar hon.

Att någon annan bestämt vem hon ska gifta sig med var aldrig någonting hon funderade över. Det var ju så det var.

– I Indien är det väldigt vanligt att föräldrarna arrangerar ett äktenskap för sina barn. Äktenskap har inte med kärlek att göra, utan om mannen kan försörja kvinnan eller inte, berättar Dhani.

Hon berättar också att det inte är ovanligt att barn i Indien gifter sig tidigt, kanske redan i tidiga tonåren. Och om allt hade gått som det skulle kanske det även hade varit fallet för Dhani.

Men av förklarliga skäl sköts äktenskapet upp.

Skickades till Sverige

– Min pappa mördades när jag var sex år, och sen blev mamma sjuk.

När Dhani var 15 år orkade hennes mamma inte längre ta hand om henne och hennes två yngre bröder. Istället skickades de till Sverige, för att bo hos en äldre bror i stadsdelen Råslätt i Jönköping.

– Vi kom hit mitt i vintern, i bara flipflop och tunna klä-

”Visst var man lite orolig när han kom hit första gången, men jag behövde honom”

der. Jag kommer ihåg hur folk stod och skrattade åt oss genom fönstren när vi halkade omkring på gatan som Bambi. Vi hade aldrig stått på is eller sett snö förut, förstår du.

Livet i Jönköping började ganska bra. Dhani gick i skolan och fick lära sig svenska, och hon trivdes riktigt bra.

Men så, tre år efter att de lämnat Indien, dog storebrodern i en bilolycka.

– Jag trodde att allt skulle bli bra, och så rasade hela livet ihop. Eftersom att jag bara var 18 år ansågs jag för ung för att själv ta hand om mina småbröder och de riskerade de att skickas tillbaka till Indien.

För att klara vardagen flyttade systerkonen in i en trång etta och Dhani började städa i skolans biologisalar på morgnarna för att tjäna pengar.

Men bröderna hotades fortfarande av utvisning.

– Det var Ravi som räddade oss.

Ravi släppte allt för dem

Trots att de var förlovade hade Dhani och Ravi aldrig tidigare träffats, men det hindrade inte den blivande maken att flytta till Sverige och ta på sig ansvaret för både henne och de två bröderna.

– Ravi var 20 år då, och enligt svensk lag kunde han ta emot barn som behövde fosterhemsplaceras. Så det gjorde han.

En månad senare gifte de sig. Att hon aldrig tidigare hade träffat honom var för Dhani ingenting konstigt.

– Visst var man lite orolig när han kom hit, men jag be-



För Dhani Vekariya är många av de indiska traditionerna viktiga. Men att hon och hennes man skulle arrangera sönnernas äktenskap är de ska spendera livet med”, säger hon och visar ett foto från äldste sonen Vijays bröllop.

”Livet är hårt för de indiska kvinnorna”

hövde honom. Och jag hade ju alltid vetat att han skulle bli min man en dag, så varför inte nu?

I dag lever Dhani och Ravi i ett hus i Bankeryd utanför Jönköping, men de reser regelbundet till Indien för att hälsa på släkt och vänner, men också för att stötta människor som kanske inte har det så bra.

– Livet är hårt för de indiska kvinnorna, inte minst på landsbygden. De är ofta be-

roende av sina män, men det är inte alltid som männen behandlar dem väl. Det är också väldigt mycket misshandel och våldtäkter i Indien, berättar hon och fortsätter:

– Den största skillnaden mellan Sverige och Indien är jämställdheten. Här gör mannen och kvinnan allt tillsammans, men i Indien går mannen inte ens in i köket. Min svärfar har till exempel aldrig varit inne i ett kök under hela sitt vuxna liv, och min man hade aldrig sett en spis innan han kom till Sverige. Men här lagar vi mat tillsammans, och han gillar det.

Att Dhani har spenderat

största delen av sitt liv i Sverige har gett henne andra förutsättningar i livet.

– Man kan nog säga att jag är betydligt mer självständig här än vad jag kanske hade varit om jag hade bott kvar i Indien.

Indiska kvinnor är låsta

En annan väldigt tydlig skillnad mellan kulturerna är möjligheten att skilja sig. För en kvinna i Indien är detta egentligen aldrig ett alternativ.

– När man skiljer sig i Indien är det kvinnan som får skulden. Det spelar ingen roll om hon har blivit slagen av sin make eller om han är full

hela tiden, det är kvinnan som blir utfryst från sin familj och sin by. Och hon kan aldrig gifta om sig.

Men det är inte bara skilda kvinnor som inte kan gifta om sig, utan det gäller alla som någon gång har varit gifta.

– Enligt den indiska kulturen kan en kvinna bara tillhöra en man. Om mannen dör och hon blir änka får hon leva ensam i resten av sitt liv.

Gillar inte fenomenet

Trots att hon har bott större delen av sitt liv i Sverige håller Dhani Vekariya fortfarande hårt på vissa av de religiösa, indiska, traditionerna.

med kärlek att göra”



otänkbart. ”Jag vill att mina söner ska bli lyckliga, och då ska de självklart även själva få välja vem

FOTO: MATILDA ERMELAND

Både hon, maken och de tre sönerna är vegetarianer, och varje dag så ber de till de hinduistiska gudarna.

Men trots att hon själv lever i ett arrangerat äktenskap är hon strängt emot fenomenet.

– Att inte själv få välja vem man ska spendera livet med, utan mer eller mindre tvingas in i ett äktenskap med någon man aldrig har träffat, det är oerhört grymt, säger hon och fortsätter:

– På senare år har situationen i Indien förbättrats och idag har ungdomarna mer att säga till om, även om det fortfarande är väldigt vanligt att det är familjen som har det

sista ordet.

Men att Dhani och hennes make själva skulle arrangera sina barns äktenskap finns inte på kartan.

– Ingen av våra söner vill ingå i ett arrangerat äktenskap, och vi kommer aldrig att välja vilka de ska gifta sig med. Aldrig.

Önskar du att du hade kunnat gifta dig med någon annan?

– Nej, men jag har haft tur. Om du visste hur mycket jag och min man älskar varandra. Men alla har inte den turen, och allt för få vågar bryta upp när det inte längre fungerar.

MATILDA ERMELAND

DHANI VEKARIYA

Ålder: 50 år

Bor: Bankeryd i Jönköping

Familj: Maken Ravi och sönerna Vijay, 30 år, Amit, 24 år, och Sandip, 22 år.

Sysselsättning: Har en egen fotvårdssalong i Bankeryd.



Som troende hindu håller Dhani Vekariya hårt på de religiösa traditionerna. Bland annat har hon ett altare där hon ber till de hinduiska gudarna flera gånger om dagen.



Trots att de indiska traditionerna och det arrangerade äktenskapet skiljer sig från den svenska normen har Dhani Vekariya aldrig mött någon som har sett snett på henne för vem hon är.

ARRANGERADE ÄKTENSKAP DEL 3

Zinat Pirzadeh kämpar

Hon har själv upplevt skräcken, våldet och tvånget som ett barnäktenskap kan leda till. Men hon tog sig ut.

Någon som länge har kämpat hårt för att stoppa barn- och tvångsäktenskap är den iransk-svenska författaren och komikern Zinat Pirzadeh.

– Jag har kämpat för en lagändring i över femton år, och äntligen verkar det som att folk lyssnar, säger hon.

Zinat Pirzadeh växte upp i norra Iran i en familj där man höll hårt på traditionerna. Bland annat blev hon tillsagd att aldrig titta på sig själv naken och att aldrig ta på sig själv.

När hon var 15 år fick hon sin första mens, och hela hennes liv förändrades. Plötsligt fick hon inte längre titta sina killkompisar i ögonen.

– Jag var 16 år när jag giftes bort mot min vilja, berättar hon.

Efteråt har Zinat Pirzadeh beskrivit sitt äktenskap som en fängelsevistelse. Hon begränsades i sin vardag och fick inte längre röra sig fritt, utan var tvungen att lyda sin äldre makes minsta vink.

Hon har också berättat om hur hon misshandlades och att hon i början kämpade emot när han ville ha sex, men att hon till slut gav upp.

– Till slut fick jag nog. Jag tog min son i famnen och gick ut ur huset, bort från min make, säger hon.

Med sin mormors hjälp lyckades hon fly och 1992 kom hon och hennes son Armand till Sverige.

– Det här landet har gett mig och mitt barn ett liv, förklarar hon.

Vill hjälpa utsatta flickor
I dag är Zinat sexbarnsmamma och lyckligt gift. Men hon är även djupt engagerad i att försöka hjälpa unga flickor som ska giftas bort.

– Jag blir ofta kontaktad av flickor och unga kvinnor som är livrädda för att deras familjer ska skicka hem dem



”Vi borde kunna säga 'Hej och välkomna till Sverige, här gifter vi inte bort våra barn'. Att det inte är möjligt år 2014 är riktigt jävla pinsamt” säger Zinat Pirzadeh.

till sina ursprungsländer för att bli bortgifta, berättar hon.

Att det i dag inte finns någon lag i Sverige som kriminaliserar barn- och tvångsäktenskap tror Zinat Pirzadeh har mycket att göra med att människor inte vågar säga ifrån offentligt eftersom de är rädda för att deras åsikter ska ses som rasistiska.

– I Sverige är man väldigt mån om alla rättigheter och att inte kränka människors kulturer eller religioner. Det

”Det är skillnad på att vara rasist och att våga påpeka att någonting är fel”

gör att man är rädd för att peta i andra kulturers traditioner, säger hon.

Men att ett förbud mot barnäktenskap skulle vara rasistiskt eller kränkande för vissa kulturer är inte aktuellt menar

Zinat Pirzadeh.

– I våra hemländer är det tradition att aga barn, men i Sverige är sådant inte tillåtet. Och ingen anser att det förbudet är kränkande, förklarar hon och fortsätter:

– Det är skillnad på att vara rasist och att våga påpeka att någonting är fel. Det här handlar om att rädda unga flickor från daglig våldtäkt.

Stort behov av ny lag
Att regeringen kan komma att

införa en lag mot just barn- och tvångsäktenskap ser hon som en milstolpe i sin kamp för ungas rättigheter.

– Vi måste ha den här lagen. Att inte ha ett förbud mot barnäktenskap är som att legalisera pedofili, säger Zinat.

Dock tror hon inte att ett förbud är tillräckligt för att få slut på problemet.

– Nej, man måste informera människor från alla kulturer och få dem att förstå problematiken kring barn- och

tvångsäktenskap. Men det är minst lika viktigt att nå ut till de som är i riskgruppen och visa att vi finns här för dem.

Hur ska det gå till?
– En idé är att skicka ut information om barnäktenskap och vilka konsekvenser det kan få till barn som fyller 13 år, och deras familjer. Sen tycker jag också att man aktivt borde dra igång en kampanj om det här i skolorna på samma sätt som man gjorde med Friends-kampanjen för

mot barnäktenskapen



BILD: JENS LESTRADE / SCANPIX

ett par år sedan. Jag skulle kunna leda den om ingen annan vill.

En annan viktigt del i arbetet är integrering.

– Utanförskap är en av de största anledningarna till att föräldrar i invandrarfamiljer väljer att gifta bort sina barn. Föräldrar som varken förstår språket eller den svenska kulturen är helt enkelt livrädda för att deras döttrar ska förälska sig i svenska män eftersom att de inte vet någonting

om dem, säger Zinat och tillägger:

– De tror helt enkelt att de skyddar barnen genom att gifta bort dem.

Kommer alltid att kämpa
För ett tag sedan var Zinat uppe i Riksdagen och talade om behovet av ett förbud mot barn- och tvångsäktenskap.

Men hon fick inte riktigt den respons hon hade hoppats på.

– Efteråt pratade alla bara

om pengar och hur det hela skulle finansieras, ingen pratade om ungdomarna och hur vi ska göra för att hjälpa dem, berättar hon uppgivet.

Men oavsett om riksdagen går med på en lagändring 2015 eller inte så kommer Zinat Pirzadeh att fortsätta att kämpa för barns rättigheter att vara barn.

– Jag kommer inte att ge mig. Om det så innebär att jag måste kedja fast mig vid politikernas ytterdörrar så kom-



Zinat Pirzadeh vet allt för väl vad det innebär att bli bortgift som barn. Just därför har hon valt att ägna sitt liv åt att få till en förändring som ska ge ungdomar möjlighet att känna sig trygga i Sverige.

”Vi måste ha den här lagen. Att inte ha ett förbud mot barnäktenskap är som att legalisera pedofili”

Zinat Pirzadeh



Zinat Pirzadeh har tagit fram en brosch i form av en fjärlil som säljs till förmån för FN-förbundets arbete för att stoppa barnäktenskap.

ZINAT PIRZADEH

Ålder: 46 år

Bor: Växlar mellan lägenheten i Stockholm och stugan i Västerbotten.

Familj: Maken Knut Berggren och barnen Armand, 25 år, Caspian, 8 år, Mahbanoo, 1,5 år och bonusbarnen Isac, 16 år, Rex 10 år och Julian 5 år.

Sysselsättning: Är ståuppkomiker, författare och skådespelerska, men har tidigare även arbetat som studie- och yrkesvägledare.

TEXT: MATILDA ERMELAND



ARRANGERADE ÄKTENSKAP DEL 4



Anledningen till äktenskapet mellan kung Karl XV och den holländska prinsessan Lovisa ska ha varit att hennes far var Europas rikaste monark.



Det fanns många olika förslag på vem drottning Ulrika Eleonora skulle gifta sig med. Bland annat var hennes kusin prins Karl av Danmark på tapeten innan det man till slut utsåg Fredrik av Hessen som drottningens gemål.



Gustav Vasa var den sista kungen som hade någonting att säga till om i valet av fru och drottning.



Vid 13 års ålder giftes Heliga Birgitta bort mot sin vilja med den 18-åriga Ulf Gudmarsson.



"Tack vare historiska källor vet vi att äktenskap arrangerades

Det arrangerade äktenskapet

När det talas om arrangerade äktenskap är det lätt att fokus hamnar på andra kulturer än den svenska. Men faktum är att det bara är 150 år sedan som man slutade arrangera äktenskap i Sverige.

Under flera 100 år var arrangerade äktenskap vardag för många av Sveriges frälsepersoner

– Arrangerade äktenskap har förekommit både bland bönder och adeln, och bland kungligheterna så klart, säger Dick Harrison, professor i historia vid Lunds universitet. Hur utbredd fenomenet var

varierade mellan de olika samhällsskikten och bland adeln och kungligheterna var det betydligt vanligare än bland bönderna.

– Anledningen till att ett äktenskap skulle arrangeras var att rikedomar och egendomar skulle slås ihop eller byta ägare. Men under 1500-talet och framåt var det en mycket liten minoritet av landets bö-

der som hade tillräckligt stora gårdar för att detta skulle vara aktuellt, berättar Dick Harrison och tillägger:

– I fattiga familjer fanns det helt enkelt inte skäl att arrangera ett äktenskap eftersom man inte hade någonting av värde att erbjuda.

Det vanligaste i bondeståndet var alltså att man gifte sig med någon man fattat tycke för.

– Den enda regeln var egentligen att man inte skulle gifta sig ur sin klass, det gällde för samtliga stånd.

I de högre klasserna såg det dock annorlunda ut. Där var familjens tillgångar någonting som skulle säkras till

varje pris.

– Därför valde man ofta att ingå ekonomiska allianser i form av äktenskap, säger Harrison.

Giftes bort tidigt

Då samhället var betydligt mindre på 1500–1600-talet än vad det är i dag hade alla kännedom om varandra, vilket ledde till att familjerna kunde börja planera sina barns äktenskap tidigt.

– På den tiden ansågs man vara vuxen vid 13–14 års ålder, vilket gjorde att man ofta även gifte sig tidigt, förklarar Harrison.

Från 1500-talet var det dessutom vanligt att man

"Det kungliga äktenskapet var helt enkelt en statsangelägenhet"

bland Europas kungligheter skrev äktenskapskontrakt redan vid födseln.

– Kungarna giftes visserligen bort under medeltiden också, men de hade fortfarande stort inflytande när det kom till i valet av gemål, säger Harrison.

Som exempel tar han upp Gustav Vasa vars första äktenskap ska ha varit rent politiskt

medan de andra två äktenskaper ska ha varit mer känslomässiga föreningar.

Men på slutet av 1500-, och början av 1600-talet förändrades villkoren för de svenska monarkerna. De hade inte längre någonting att säga till om när det kom till de egna äktenskapen.

– För att inte rubba ordningen inom adeln genom att ta in ofrälse personer, och för att se till att stärka banden till övriga Europa, beslutades därför att våra monarker hädanefter bara fick gifta sig med utländska kvinnor av kunglig börd, förklarar Dick Harrison och tillägger:

– Monarken ägde helt en-



”För 200 år sedan var Sverige ett U-land, och för att överleva valde man helt enkelt att gifta bort sina barn”

Dick Harrison

redan på 1200-talet, men troligtvis fanns det även tidigare än så”, förklarar Dick Harrison.

BILD: MATILDA ERMELAND

i den svenska kulturen

kelt inte sin egen kropp, utan det kungliga äktenskapet var en statsangelägenhet. Genom att gifta sig med en tysk eller rysk prinsessa minimerade man risken för krig med just det landet, vilket var väldigt viktigt.

Gifta sig med släktingar

Detta var inte unikt för Sverige, utan så här laborerade man i hela Europa under flera hundra års tid. Att de allt starkare släktbanden mellan familjerna skulle vara ett problem med genetiska defekter som konsekvens var ingenting man reflekterade över.

– Det är inte någon slump att det fanns ett gäng tokiga

danska kungar på 1700-talet. De har alltså varit helt ko-ko, säger Dick Harrison.

Även om de svenska monarkernas äktenskap var styrda fram till mitten av 1900-talet började fenomenet i resten av samhället så småningom att luckras upp då bondesamhället började gå över till ett mer kapitalistiskt samhälle under 1700–1800-talet.

– Bakgrunden till allt det här var egendom. I ett samhälle där folk generellt sett var fattiga var det oerhört viktigt att de som hade mer förvaltade sin ekonomi rätt. Man kunde helt enkelt inte gifta sig med vem som helst, utan det gällde att säkra egendomen

och om möjligt göra den större, förklarar Dick Harrison.

Varför slutade man att arrangera äktenskap i den svenska kulturen?

– Man fick det helt enkelt bättre ställt ekonomiskt. För 200 år sedan var Sverige ett U-land, och för att överleva valde man helt enkelt att gifta bort sina barn. Vi kan tycka att folk var barbariska som utgick så mycket efter det ekonomiska, men vi lever inte med svält som man gjorde då, säger Harrison.

Kommer att försvinna

Enligt Dick Harrison är det bara en tidsfråga innan fenomenet med arrangerade äk-

tenskapet dör ut även i andra kulturer.

– Huvudskalet till att vi inte har planerade äktenskap i den moderna svenska kulturen är att vi inte behöver tänka på vår ekonomi på samma sätt. Vi kan unna oss att gifta oss av kärlek, säger han och fortsätter:

– När de här länderna når upp till ett modernt välfärds-samhälle och människorna kan försörja sig själva finns det inte längre någon anledning att gifta bort sina barn.

TEXT: MATILDA ERMELAND



Kung Carl XVI Gustaf var den första svenska monarken sedan medeltiden som inte behövde gifta sig med en kvinna av kunglig börd.

BILD: BRUNO EHRS/KUNGL. HOVSTATERNA